

faa fuldstændigt som muligt, og naar Regjerings- ringen endelig maa ansee det for absolut nødvendigt at skride ind, da vil man vanskelig i Contractens Bestemmelser, om disse end ere nok saa forsigtigt skrevne, finde nogen anden Udvei end at opsigte Forpagteren Contracten, og man er da forpligtet til at købe Materiellet, ja, efter Fleertallets Forslag endog saa til at betale samme 5 pCt. højere, end det er taget til. Men selv om det var muligt at fastsætte saadanne Betingelser i Contracten, at Regjerings- ringen virkelig kunde gjøre sin Ret overfor Driftsforpagteren gjældende, er det dog givet, at den ikke har Andet end Materiellet at holde sig til, thi Personerne som Actieetere forbinde, og Materiellet vil efter en saadan Fremgangsmaade kunne forudsættes at være reduceret til et Minimum, som maaskee vil gaae under 10,000 Rd. pr. Mil. Hvad Garanti man imidlertid vil finde i et Driftsmateriel, som er bragt ned under 10,000 Rd. pr. Mil. ligeoverfor Anlægsomkostninger, der beløbe sig til mindst 270,000 pr. Mil., det vil jeg henstille til Forsamlingen selv at afgjøre, og den vil vistnok ved nogen Overveelse komme til den Erkjendelse, at hele den Sikkerhed, der skulde ligge deri, er forsvindende ved Siden af Anlægsommernes Størrelse. Jeg maa altsaa for mit Vedkommende ansee det for givet, at kun den er en fornuftig og helbig Forpagtning- contract, der stiller begge Parter under nogenlunde gunstige og billige Vilkaar, og det er det, som Mindretallet har efterstræbt. Vi have ikke villet sætte Forpagtningstiden ud over 25 Aar, fordi det for det Første, efter hvad jeg nylig har udviklet, vil være umuligt at fastholde Forpagteren i Tilfælde af, at Forpagtning- contracten for ham ikke er helbig — er den helbig for ham, saa har det ingen Nød, saa løber han ikke sin Vej — og dernæst er der i Løbet af 25 Aar i Almindelighed indtrædt saa store Forandringer baade i Drifts- og Trafik- forholdene paa en Jernbane, at der altid vil

være særdeles stærk Grund til at underkaste Forpagtning- Bestemmelserne en ny og moden Overveelse. Det er disse Anstuelser, som have ledet Mindretallet til at foreslaae disse Betingelser for Driften. Jeg maa for mit Vedkommende tilstaae, at jeg endog saa havde nogen Betænkelighed ved at optage i Mindretallets Forslag, at Driftsforpagteren skal kunne opsiges med et Aars Varsel, da jeg virkelig anseer denne Betingelse for mindre billig for Forpagteren, og vi maae huske paa, at enhver som helst ubillig Betingelse, som man sætter i en Contract, maa man naturligviis betale med Indrømmelser paa andre Steder. Man maa erindre, at naar nogle Punkter i en Contract ere Gjenstand for Forhandling, og andre fastsætte, saa vil Ubillighed i de sidste foranledige Indrømmelser i de første, og Staten vil saaledes til Syvende og Sidst komme til at betale enhver ubillig Betingelse, hvoraf den maaskee aldeles ingen Nytte har haft. Da imidlertid Regjeringens Forslag engang indeholder denne Bestemmelse, og Udvalgets samtlige Medlemmer have fastholdt den, har jeg antaget i hvert Fald at kunne afvente, om ikke, forinden Lovforlaget vedtoges i Rigsdagen, Regjeringen muligviis ved en Forhandling med de Vedkommende kunde finde sig foranlediget til at foreslaae saadanne Endringer, som maatte findes fornuodne.

Jeg skal nu gaae over til det egentlige brændende Spørgsmaal imellem Fleertallet og Mindretallet, og jeg kan maaskee sige imellem alle Parter her i denne Sag, nemlig Vinens Retning. Jeg for mit Vedkommende har ikke nogen særdeles Forkjærlighed, enten for en Drikkebane eller for en Gudenaaabane; jeg antager, at man bør følge den af disse Vaner, der tilbyder de gunstigste og bequemeste Forhold for Anlægget, og som tillige paa den helbigste Maade kan bringes i Forbindelse med de vigtigste Samlingspunkter for Trafikken saavel i Indlandet som Havnepladserne.